

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามภูมิภาค

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพพาณิชยกรรม จำนวน 30 โรงเรียน ครูธุรกิจ 130 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในส่วนของแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจความเข้าใจเพื่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นประชากร จำนวน 30 โรงเรียน โดยผู้วิจัยได้นำส่งและรวบรวมด้วยตนเอง และให้บริการไปรษณีย์บางส่วน จากประชากรซึ่งเป็น ครูธุรกิจ 130 คน และได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูธุรกิจโดยใช้ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศใช้ Planned Comparison Technique ในการทดสอบ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจ ประชากรได้แก่ ครูผู้สอน วิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพพาณิชยกรรม สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวน 30 โรงเรียน ครูธุรกิจ 130 คน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของครูธุรกิจ

ครูธุรกิจส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และไม่ได้จบทางสายธุรกิจ โดยตรง ต้องรับผิดชอบงานด้านการเรียนการสอนมากถึง 5 รายวิชา มีชั่วโมงสอน 16-20 คาบ : สัปดาห์ และเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการสอนมากกว่า 5 ปี นอกจากทำหน้าที่ การเรียนการสอนปกติแล้ว ครูธุรกิจยังได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ที่สำคัญ อาทิ งานสหกรณ์โรงเรียน งานการเงินและบัญชี เป็นต้น จำนวนครูธุรกิจที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้น แตกต่างกันโดยส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนที่มีครูธุรกิจระหว่าง 2-9 คน

2. ความเข้าใจของครูธุรกิจ

ในการศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งความเข้าใจของครูธุรกิจเป็น 5 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตร เนื้อหาวิชา เทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและ ประเมินผล

2.1 ด้านหลักสูตร ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจในระดับน้อยที่สุดในเรื่องโครงสร้างของ หลักสูตร และมีความเข้าใจในระดับน้อยในเรื่องขององค์ประกอบและหลักการของหลักสูตร ส่วนเรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพพาณิชยกรรม ครูธุรกิจมีความเข้าใจระดับปานกลาง

2.2 ด้านเนื้อหาวิชา ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายวิชาพบว่า ทุกรายวิชาครูธุรกิจมีความเข้าใจในระดับมาก ยกเว้นในรายวิชา พห 241 (การขาย) ครูธุรกิจมีความเข้าใจในระดับปานกลาง

2.3 ด้านเทคนิคและวิธีสอน ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูธุรกิจมีความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยในเรื่องของวิธีสอนให้เกิดทักษะทางความคิดและเทคนิคเสริมแรง และมีความเข้าใจในระดับปานกลางในเรื่องการพิจารณาเลือกวิธีสอน ส่วนในเรื่องการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมครูธุรกิจมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยในเรื่องของการใช้สื่อโดยวิธีการ และมีความเข้าใจในระดับปานกลางในเรื่องการจัดสื่อการเรียน ส่วนในเรื่อง การเลือกใช้สื่อ, วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อ และลักษณะของสื่อที่ดี ครูธุรกิจมีความเข้าใจในระดับมาก

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยในเรื่องการประเมินผลการเรียน และมีความเข้าใจในระดับปานกลางในเรื่องจุดประสงค์ในการวัดผลประเมินผล, การวัดผลและการประเมินผล ส่วนในเรื่องวัตถุประสงค์ของการทดสอบ ครูธุรกิจมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาในแต่ละด้านพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านหลักสูตรต่ำสุด สำหรับด้านเนื้อหาวิชาสูงสุด

3. ความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา เทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

3.1 ด้านหลักสูตร ครูธุรกิจมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับมากที่สุดในเรื่องโครงสร้างของหลักสูตร และมีความต้องการในระดับมากในเรื่องขององค์ประกอบและหลักการของหลักสูตร ส่วนเรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพพาณิชยกรรม ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับปานกลาง

3.2 ด้านเนื้อหาวิชา ครูธุรกิจมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่า ทุกรายวิชาครูธุรกิจมีความต้องการในระดับน้อย ยกเว้นในรายวิชา พช 241 (การขาย) ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับปานกลาง

3.3 ด้านเทคนิคและวิธีสอน ครูธุรกิจมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการในระดับมากในเรื่องของวิธีสอนให้เกิดทักษะทางความคิดและเทคนิคเสริมแรง และมีความต้องการในระดับปานกลางในเรื่องการพิจารณาเลือกวิธีสอน ส่วนในเรื่องการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมครูธุรกิจมีความต้องการในระดับน้อย

3.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูธุรกิจมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูธุรกิจมีความต้องการอยู่ในระดับมากในเรื่องของการใช้สื่อโดยวิธีการ และมีความต้องการในระดับปานกลางในเรื่องการจัดสื่อการเรียน ส่วนในเรื่องการเลือกใช้สื่อ, วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อ และลักษณะของสื่อที่ดี ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับน้อย

3.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูธุรกิจมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูธุรกิจมีความต้องการอยู่ในระดับมากในเรื่องการประเมินผลการเรียน และมีความต้องการในระดับปานกลางในเรื่องจุดประสงค์ในการวัดผลประเมินผล, การวัดผลและการประเมินผล ส่วนในเรื่องวัตถุประสงค์ของการทดสอบ ครูธุรกิจมีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการของครูธุรกิจ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เปรียบเทียบความต้องการของครูธุรกิจเกี่ยวกับความต้องการในเรื่อง วิชาการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ทางการสอน ผลการวิจัยพบว่า

4.1 ครูธุรกิจที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีความต้องการในการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะในด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชา พช 111 (ธุรกิจทั่วไป), พช 131, 132 (บัญชี 1, 2) และ พช 241 (การขาย) เท่านั้น ส่วนในรายวิชาอื่น ๆ และด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความต้องการในแต่ละด้าน ผลปรากฏดังนี้

4.2.1 ด้านหลักสูตร คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในทุกรายวิชาเอก มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ด้านเนื้อหาวิชา ซึ่งแบ่งเป็น 5 รายวิชา ปรากฏผลดังนี้

4.2.2.1 ในรายวิชา พช 111 (คุรุกิจทั่วไป) คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในทุกรายวิชาเอก มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

4.2.2.2 ในรายวิชา พช 112 (เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค) คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาเอกที่แตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกบัญชีกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกการขาย และคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกการขายกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ เท่านั้น นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

4.2.2.3 ในรายวิชา พช 121 (พิมพ์ดีดไทย 1) คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาเอกแตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกการบัญชีกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกเลขานุการ, คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกการขายกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกเลขานุการ, คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกเลขานุการ กับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษาและคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกเลขานุการกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ เท่านั้น นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

4.2.2.4 ในรายวิชา พช 131,132 (บัญชี 1,2) คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในทุกรายวิชาเอกมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

4.2.2.5 ในรายวิชา พช 241 (การขาย) คุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาเอกที่แตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกบัญชีกับคุรุธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกเลขานุการเท่านั้น นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

4.2.3 ด้านเทคนิคและวิธีสอน ครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาเอกที่แตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาอาชีพ กับครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ เท่านั้น นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

4.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในทุกรายวิชาเอกมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

4.2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาเอกที่แตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เฉพาะครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกบัญชีกับครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกการขายเท่านั้น นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

4.3 ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ทางการสอนมากกว่า 5 ปี และครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ทางการสอนน้อยกว่า 5 ปี มีความต้องการการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชา พช 111 (ธุรกิจทั่วไป), พช 121 (พิมพ์ดีดไทย 1) และ พช 241 (การขาย) และในด้านเทคนิคและวิธีสอน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพความเข้าใจและความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจ มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นว่า น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย หากพิจารณาถึงความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศในด้านนี้ จึงปรากฏว่า ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูธุรกิจส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาด้านนี้มาก่อนเพราะจากข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ แสดงให้เห็นว่า ครูธุรกิจส่วนใหญ่ได้จบการศึกษาทางด้านการเรียนการสอน หากแต่จบการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนโดยตรงเป็นพื้นฐานใหญ่ ประกอบกับเอกสารการใช้หลักสูตรหรือหนังสือแนวการใช้หลักสูตรที่โรงเรียนจัดหาให้มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนภาพ วัฒนชัยศิลป์ (2529) จึงทำให้ครูธุรกิจบางส่วนไม่มีโอกาสได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร ดังนั้นความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรจึงอยู่ในระดับน้อย ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนันทา ดุรงพันธุ์ (2527) และสิริลักษณ์ บุญวงษ์ (2529)
2. ด้านเนื้อหาวิชา จากผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านเนื้อหาวิชาทุกรายวิชาที่รับผิดชอบสอนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูธุรกิจส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านนี้มาโดยตรง ประกอบกับส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางการสอนมากกว่า 5 ปี และได้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ จึงเป็นการเพิ่มพูนทักษะให้ครูธุรกิจเข้าใจด้านเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น เมื่อต้องรับผิดชอบงานการเรียนการสอนจึงมีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับน้อย ซึ่งก็ยังหมายความว่าครูธุรกิจยังคงต้องการการนิเทศอยู่บ้างแต่ไม่มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย ภิรมย์รัตน์ (2511) พบว่า ครูต้องการความช่วยเหลือในด้านเนื้อหาวิชาการระดับน้อย
3. ด้านเทคนิคและวิธีสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจในด้านเทคนิคและวิธีสอนในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครูธุรกิจส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาทางสายอาชีพ ไม่ได้สำเร็จการศึกษาโดยตรงทางวิชาอาชีพครู แต่มีประสบการณ์ทางการสอนมากพอสมควร ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูธุรกิจได้รับขณะที่สอนจะช่วยสร้างความเข้าใจให้เป็นอย่างดี

เพราะเป็นประสบการณ์ตรง แต่เนื่องจากมิได้ศึกษาเกี่ยวกับด้านนี้มาโดยตรง ประกอบกับด้านเทคนิคและวิธีสอนจัดว่ามีความลึกซึ้งและอาจจะต้องแปรเปลี่ยนไปตามองค์ประกอบหลายประการ เช่น ลักษณะเนื้อหาวิชา, ความพร้อมของสถานที่, วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้สอนด้วย ตลอดจนพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการเลือกเทคนิคและวิธีสอน ฉะนั้นผู้ที่มิได้ศึกษาด้านนี้มาโดยตรงอาจจะเข้าใจได้ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ครูธุรกิจยังมีความต้องการในการนิเทศทางด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีสอนให้เกิดทักษะทางความคิดและเทคนิคเสริมแรง ซึ่งครูธุรกิจมีความต้องการในการนิเทศอยู่ในระดับมาก ผู้นิเทศควรให้ความสำคัญมากกว่าเรื่องอื่น ด้วยเหตุที่ว่าถ้าครูธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนให้เกิดทักษะทางความคิดและเทคนิคเสริมแรงแล้ว จะส่งผลต่อเจตคติตลอดจนความต่อเนื่องในการเรียนการสอนของครูธุรกิจในด้านเทคนิคและวิธีสอนที่ดี

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการใช้สื่อโดยวิธีการ ซึ่งครูธุรกิจมีความต้องการการนิเทศระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูธุรกิจส่วนใหญ่มิได้สำเร็จการศึกษาทางวิชาชีพครูโดยตรง ถึงแม้จะมีประสบการณ์ทางการสอนมาก อีกทั้งวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพพาณิชยกรรมมีลักษณะเฉพาะที่กว้างและหลากหลายในสาขาวิชา ครูธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ดังที่ได้กล่าวแล้ว ในด้านเทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอนจัดว่ามีความสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งศาสตร์ด้านนี้ได้พัฒนาไปมากตามความเจริญของเทคโนโลยีที่พัฒนาไป บทบาทของสื่อการเรียนการสอนเข้ามามีบทบาทมากในกระบวนการให้ความรู้ ฉะนั้นผู้ที่มิได้ศึกษามาทางด้านนี้โดยตรงหรือมิได้ศึกษาเรื่องนี้มาก่อนอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องเท่าที่ควร สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูธุรกิจมีความต้องการรับการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ครูธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาถึงความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศในด้านนี้ จึงปรากฏว่า ครูธุรกิจมีความต้องการในระดับน้อยที่เป็นเช่นนี้เพราะครูธุรกิจส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางการสอนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลนาพร วิไลชัยศิลป์ (2529) พบว่าครูมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตามครูธุรกิจก็ยังคงต้องการรับการนิเทศในด้านนี้อยู่บ้าง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงถึง ผลการทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

1. ครูธุรกิจที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี มีความต้องการแตกต่างกัน เฉพาะด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชา พช 111 (ธุรกิจทั่วไป) พช 131,132 (บัญชี 1,2) และ พช 241 (การขาย) เป็นไปตามสมมุติฐาน ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้
2. ครูธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกที่แตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศแตกต่างกัน ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชา พช 112 (เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค) พช 121 (พิมพ์ดีดไทย 1) และ พช 241 (การขาย) ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน
3. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีความต้องการการนิเทศแตกต่างกัน ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชา พช 111 (ธุรกิจทั่วไป) พช 121 (พิมพ์ดีดไทย 1) และ พช 241 (การขาย) และด้านเทคนิคและวิธีสอน โดยที่ผู้มีประสบการณ์ทางการสอนน้อย มีความต้องการมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทางการสอนมาก ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากด้านเนื้อหาวิชา แต่ความเข้าใจยังอยู่ในระดับน้อยในด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับว่าผู้ที่จะสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นมิใช่จะมีความเข้าใจดีเฉพาะด้านเนื้อหาวิชาที่สอนอยู่เท่านั้น ด้านอื่น ๆ เช่น หลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ก็จัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติการสอน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นสื่อกลาง (means) ในการถ่ายทอดหรือเชื่อมโยงเนื้อหาจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน ต้องเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ครูยังมีความต้องการอยู่อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ของผู้เรียนในเป้าหมายสุดท้ายต่อไป จึงขอเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. กรมสามัญศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มุ่งหมายให้นักเรียนสามารถดำเนินการอาชีพอิสระ ในการนี้การจัดการธุรกิจเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่กรมสามัญศึกษาจะต้องกำหนดมาตรการในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ครูได้พัฒนาด้านหลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยการจัดทำคู่มือ, โครงการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนของครูธุรกิจที่ส่งผลต่อนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ครูธุรกิจได้รับการศึกษาอบรมจากหน่วยงานระดับอื่น เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย, บริษัทห้างร้านหรือองค์การธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 1 โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ควรจัดนิเทศครูธุรกิจตามความต้องการของครูธุรกิจ เพื่อให้ครูธุรกิจสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการจัดประชุมอบรม และฝึกปฏิบัติในด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย อีกทั้งควรให้ครูธุรกิจได้มีโอกาสพบปะสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจขอความร่วมมือจากกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ

3. ระดับโรงเรียน ผู้บริหารในระดับโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูธุรกิจได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนในด้านหลักสูตร เทคนิคและวิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล โดยให้ครูธุรกิจได้มีการฝึกอบรมจากหน่วยงานอื่น โดยจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนของครูธุรกิจ
2. ควรมีการศึกษาในระดับมหภาคโดยเปรียบเทียบความต้องการในการนิเทศของครูธุรกิจระหว่างเขตการศึกษา
3. ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศในหมวดวิชาอาชีพอื่น ๆ